

Publiquen «Cavalls salvatges», la novel·la gràfica creada per Jordi Cussà i Jaume Capdevila

És el segon títol de *Doble tinta*, la col·lecció de còmic en català que Pagès Editors va estrenar a l'abril amb «8Hores»

Cavalls salvatges, de Jordi Cussà i Jaume Capdevila | ACN

Pagès Editors acaba de publicar **«Cavalls salvatges»**, una novel·la gràfica creada a quatre mans pel duet berguedà que formen el desaparegut escriptor **Jordi Cussà** i el dibuixant **Jaume Capdevila «Kap»**. Es tracta del segon títol de la **nova col·lecció de còmic en català** de l'editorial, *Doble tinta*, dirigida pel sociòleg, periodista i escriptor **Jaume Barrull**. La col·lecció es va estrenar el passat mes d'abril amb la novel·la *«8Hores»* i és la primera en l'àmbit editorial a Catalunya que ofereix novel·la gràfica/còmic per a adults en català. *«Cavalls Salvatges»* es presentarà aquest divendres a dos quarts de set de la tarda en el marc de la **Setmana del Llibre en Català**.

Ara, vint anys després de l'aparició de l'emblemàtica novel·la, i tal com diu l'escriptora **Tina Vallès**

a la contraportada, "ja tenim -negre i vermell sobre blanc- els cavalls salvatges desbocant-se per les vinyetes". "És una nova lectura de les -diguem-ne- aventures, en un sentit ampli i alhora obscur, d'una colla de **personatges que viuen o malviuen com si no fossin mortals** i les drogues, l'alcohol i els seus riscos no els importessin", afegeix.

Però, com explica al pròleg l'escriptor **Llorenç Capdevila**, Cavalls salvatges és una novel·la "carregada de realitat i, sobretot, de veritat, que va molt més enllà de ser el retrat -desacomplexat i antropològic- d'una **generació marcada per les drogues**". "És una novel·la immensa, extraordinària, un festival creatiu, un viatge al fons de l'ànima, una meravella del llenguatge i un autor que anava molt més enllà de la maledicció i la contracultura", explica. "Les pàgines dels seus llibres mostren un geni creatiu excepcional, un artista d'un talent incommensurable. **Són un cant a la intel·ligència i a la llibertat**", afegeix.

És que, tal com expliquen des de l'editorial, **Cussà va ser el primer autor català capaç d'escriure molt bé** i amb coneixement de causa sobre el món de les drogues, sobretot de l'heroïna, ja que la seva vida va quedar marcada pels deu anys d'addicció a aquesta substància. Però, tal com explica també al llibre l'escriptor **Matthew Tree**, Cavalls salvatges "més que una novel·la autobiogràfica - sempre negava que ho era- **és una destil·lació fictícia d'una passió incipient** i d'un infern posterior que el Jordi va viure i sobreviure, feta literatura contundent".

El que aquest nou títol ofereix és doncs aquest peculiar cant a la vida de Cussà que per a molts ja s'ha convertit en una **obra de culte**, i que ara Pagès Editors presenta adaptada al format de còmic per a adults gràcies a la col·laboració de l'escriptor amb Jaume Capdevila ?Kap?, destaquen des de l'editorial.

[h3]Una òpera prima[/h3]

Tot i ser una adaptació, per a Capdevila aquesta publicació es pot considerar una **òpera prima** en el sentit que Cussà va fer pràcticament tot en el món literari, narrativa, teatre, poesia o traducció però mai havia fet un còmic. I ell, Kap, ha dibuixat milers de vinyetes publicades en premsa els darrers 25 anys, i moltes historietes d'una, dues, quatre o com a molt setze o vint pàgines, però mai **un àlbum complet**, una novel·la gràfica sencera, afegeix.

També és una obra nova en el sentit que, tot i ser una adaptació de la novel·la de Cussà, el duet va decidir que l'autor reescriu tota l'obra, no pensant en termes literaris sinó en els avantatges d'explorar les **possibilitats** que ofereix el llenguatge gràfic. Així, aquesta versió, "és una nova mirada a les històries i als personatges de ?Cavalls Salvatges?, molt fidel a l'esperit de la novel·la original tot i que alhora amb grans diferències que permeten que funcioni molt bé com a còmic", segons explica Kap.

Per tot això es podria dir, doncs, que el còmic de Cavalls Salvatges és una òpera prima. "Una òpera prima que ens ha sortit gruixuda", destaca Kap, ja que el llibre compta amb més de **200 pàgines d'historieta** en la qual ell i Cussà hi han abocat el seu talent i experiència.

D'altra banda, de la mateixa manera que la novel·la original és un gran fresc literari compost amb les veus de diversos personatges que detallen les seves experiències i reflexions, la novel·la gràfica igualment emfasitza aquest aspecte, dotant cada personatge amb el seu propi tractament gràfic. Des de l'editorial destaquen que Kap sorprèn desplegant diversos **grafismes que es posen al servei de la història**, lluny de l'estil humorístic que li és característic. El conjunt dels capítols es presenta en un format que vol **recordar i homenatjar les historietes underground** dels anys 1970 i 1980 i alguns dels seus personatges més característics (El Víbora, Makoki, o d'autors com Crumb, Shelton, Nazario o Gallardo) també fan una petita aparició en algunes de les vinyetes.

Un dels plantejaments principals quan van decidir fer el còmic, diu Kap, a banda d'intentar fer la millor obra possible, va ser, per damunt de tot, gaudir del procés de fer la historieta "i per això ens vam posar també a desbarrar, a provar coses, a embolicar la troca, a no quedar-nos amb l'opció

més fàcil o evident". Per tant, "no et diré que hàgim descobert la sopa d'all, però sí que hi ha pàgines que són agosarades, que tot està molt ben pensat, molt cuidat", destaca. "El Jordi va anar destil·lant les frases del guió original fins a aconseguir que gairebé cada sentència fos una perla. I jo, jo vaig fer el que vaig poder per depurar també el grafisme de cada pàgina. Algunes pàgines les he arribat a dibuixar i redibuixar cinc o sis vegades", confessa.

[h3]Un llibre homenatge[/h3]

Per la seva banda, el director de ?Doble Tinta?, Jaume Barrull, destaca que aquesta novel·la es va començar a gestar ja fa quatre anys, "quan el Jordi va acceptar el repte i va engrescar el Kap en aquesta aventura", recorda.

Malauradament, **la pandèmia va endarrerir un any la publicació** del llibre i tot fa pensar que sense aquest contratemps Cussà hagués pogut veure acabada la novel·la. "**Amb la seva mort hem perdut una de les veus més sòlides de la literatura catalana** contemporània i aquest llibre, a contracor de totes les persones que hem ajudat a fer-lo possible, també s'ha convertit en un homenatge", apunta Barrull.